

[illegible]

que ee diffia. Si u fuerit undecim fac de .x. unum et pone illud in secunda diffia. Et in
prima et dimittit unum nupma. Si autem inuenitis in secunda diffia non posuisti ipm unum. q se
cunda de .x. alig nupma: ungue eu illo. Et si fuerit .x. et plus fac de .x. unum et in
pone illud in tertia diffia. et q remanserit infra .x. maneat in suo loco. Quidam dicit
plus .x. si ponat ad multum nupma. Vbi g. Si fuerit in secunda et tertia diffia magna nupma:
in pote si inuenitis in tertia diffia q de diffia centenorum. et tunc in diffia fa .x. facies
de decem intell. et mutab illud ad tertia diffiam. iq: unges illud e .xx. text. x. facies
tunc de .x. unum et mutab illud ad quartam diffiam et erit mille. Si u inuenisset in fa
diffia .xx. facies de centis duo addesq: duo sup nouem in tertia diffia et inuenit .xi. facies
nupma de .x. unum. et mutaret illud ad quartam diffiam u erit mille et remanet unum
in tertia diffia. et ideo dicit .x. et pl. et sciend: q e mutatus nupma et posuit eu in seq
et diffia debet ponere p carettes suos. i. si fuerit .x. ponet p eo carettem q significat
prima diffia unum. et si fuerit .xx. ponet p eis carettem q significat prima diffia duo. et sic de
caeteris intellige. Si u remanserit eadem diffia de qua mutasti nupma alig. ex
nupma: dimittit illud sicut p carettes suos. .i. si remanserit unum et duo. dimittes illud
et p carettem q significat eundem nupma et prima diffia secundum. Si remanserit unum des
bet ei carettem pmi. et si remanserint duo et de decem carettem duorum. et c. si
significat nupma: scdm q fuerit diffia. .i. in prima diffia significabit unitates et si fur
decenas. et sic super dictis. h. redeamus ad librum. Si autem fuerit et plus multu
et uoluit scire quor sit. et q diffia sunt in eo ut scias cum milib. Hoc qd de eo si
to q non sit in aliqua diffia plus nouem. nec nupma uno nisi sit celo qui nupma
Cumq: uoluit h scire nupma diffias incipiet a prima. et erit in decima pma. et hec
erit diffia unitatu. Reliqua si diffia erunt de septem. et successiones suas uoluit sim
litatem ptem septem ex qbz fa erit diffia decenorum. et tertia centenorum. quarta mi
liu. quinta .x. miliu. Sexta si diffia erit centu miliu. et septima mille miliu.
Bursus octa erit decies mille milium. Et nona centies mille miliu. et dec
ma milles mille milium. Et undecima decies milies mille miliu. Et duodeci
ma centies milies mille milium. Et tertia decima milies mille mille milium.
Et similes mos diffia ex diffia addes nupma dicendo. Et si super tres diffias. .i.
decenorum. centenorum. et miliu restitui fuerit unum erit .x. et .xx. et .xxx. et c. et c.
et c. et c. Si u remanserit duo erit centu milia ex qbz milib. et ita et h
erit exemplar q potest scire de phare qd augmēt sup nupma et nupma et c.
eo. et h: figura erit de .x. 180703041 9 9 2869 9 9 030307.
Que linte et est colligū erit et q dicitur debet uocari oia qnta. et h erit milies
mille mille mille milia. qnta milib. et nupma character q se sub eis. et cetera q
habet mille mille milia. .i. uicib. et nupma character qui sunt sub eis. Et octa
aginta milia milia milia milium. uicib. milib. et qz ex eis ex eis qd erit. deca se
tuaginta milia milia milium. uicib. milib. scdm characteres qui sunt
sub eis. Et ita milia milia milia et h: uicibus. Et quinquaginta milia
unum milium duob. milibus et quadringenta milia. et nonaginta duo milia
et octingenti sexaginta tres.

li

Capitulum augmentationis & diminutionis

Cum uolueris numerum addere super numerum. tunc minue numerum de numero.
 pone utrosque numeros in duobus ordinibus unum. scilicet ex eis subactio. scilicet dis-
 creta unitati sub diffinitione unitati. discreta decenorum sub diffinitione decenorum.
 Quod si uolueris colligere utrosque numeros. adde. scilicet unum super aliam. adde u-
 namquamque diffinitionem si diffinitionem quod si ea ex genere suo. id est unitates si unitates.
 et decenorum si decenorum. Cumque collecti fuerint maiorem diffinitionem. id est diffinitionem unitati et
 decenorum sine aliquo alia decem. pone eos unum. et eriget illud ad superiorem diffinitionem.
 et si huiusmodi in prima diffinitione quod diffinitionem unitati. facies de eis unum. et subleuabis illud ad
 diffinitionem decenorum. et significabitur. Si autem remanserit aliquid de numero quod sit infra. id est si fuerit
 ipse numerus infra. diminuetur cum eadem diffinitione. et si nichil remanserit. pone eandem unitatem ut non sit
 diffinitionem uagiam. si sit ita ecclesiis. quod occupet eam. ne forte e uacua fuerit. minuat diffinitionem.
 et pones sedam de prima et decipiens in numero tuo. Sicque facies in omni diffinitione. Si
 et collecti fuerint infra diffinitionem. facies de eis unum. et subleuabis illud ad diffinitionem.
 itaque significabitur. et quod remanserit infra. remanebit. Si uero nichil remanserit. po-
 nel in eandem unitatem ut super. Sicque facies in omni diffinitione si plus fuerit. **S**i uolueris mi-
 nuere unum numerum. scilicet de alio numero. minue unamquamque diffinitionem de illa diffinitione quod si
 se ex genere suo ut super dictum est. Quod si fuerit in inferiori diffinitione tantum minus de quo possis
 minuire numerum inferioris diffinitionis. id est si fuerit minus et nichil in fuit. accipies de sedam dif-
 finitionem quod aliorum illa superiorum unum. facies de eo. id est minues de eo quod huiusmodi. et quod rema-
 nerit diminuetur in eadem inferiori diffinitione. Si uero nichil remanserit. pone in eandem. Si uero in eadem
 diffinitione a superiorum nichil fuit. accipe unum de eadem diffinitione. de illa. scilicet quod a superiorum et a-
 nuel de eo. id est in eadem diffinitione a superiorum accipies. item de ipso deo unum. quod et in
 inferiori diffinitione. et de his minue quod uolueris. et quod remanserit infra. diminuetur illud ita de
 inferiori diffinitione. Si uero nichil remanserit. facies in eandem. Incipe ergo semper in augendo et dimi-
 nuendo ab aliorum diffinitione. per ea ab ea quod eam succedat. quod uult ac leui erroris
 Si uolueris. Quod ut facile intelligat necesse est ut huiusmodi sub exemplo notem. et huiusmodi
 ea et duobus modis. ne de ideo aliquid in tebe. Constituam ergo aliquod numerum et dicam
 ubi ergo ponam. sex. quod quingentos in quatuor duo per diffinitionem suam. et dicam quod uolueris
 minuire. etiam quod. ducentos. id est ponam itaque in prima diffinitione quod in decem duo.
 et in eadem. id est in decem quod. et in quatuor. id est in milia. et ponam et ipse numerum quod uolueris
 minuire de eo sub ipso per consimiles diffinitiones. ita ponam. scilicet unum sub duobus. et pri-
 ma diffinitione. et sub uiginti. infra. et quod sub. et in decem. et in milia sub. id est in
 lib. et quod. et huiusmodi eorum figura.

6	9	7	7
7	2	1	1

 Cumque uellem minuire unum
 numerum de alio numero. scilicet de

7	2	1	1
---	---	---	---

 maiorem cepimus a superiorum diffinitione
 et quod. et in unum itaque tres de. id est remanserit. in quod diffinitione. quod mi-
 nus quod. id est de. id est remanserit in decem diffinitione duo. et in unum et unum de duobus et
 remanserit unum infra diffinitionem. et si remanserit unum in prima diffinitione et minuemus
 de duobus quod erant sex unum et huiusmodi remanet figura.

7	2	1
---	---	---

 Rursus ponam
 alium numerum alio modo de quo parum remaneat in suis diffinitionibus. Sicque nunc ut mille quod
 et in. id est de quibus minuiamus. id est in. et constituam unamquamque numerum sub suis et plu-
 ris diffinitionibus. scilicet unum sub unum in prima diffinitione. et in unum sub unum in illa diffinitione quod et de
 in unum sub unum in decem diffinitione. et huiusmodi figura.

1	9	9	9
1	9	9	9

 Rursus ponam
 et in unum itaque unum de superioribus
 et in decem diffinitione. remanebit etiam super. hoc quod uolueris

in sedā: un. de. un. nich remanebit sup. Ponamq. sup. nich. 7 in unuam in
ma distā. un. de. un. sicutibz nich remanebit 7 ponam sup. nich. Remanebit q.
q. ita distā sicut nū. unū q. ligat. mille 7 ita distā tā q. ligat. ccc. in fa. 7 ita
nich remanebit 7 h. 7 refigura. [1700]. Capitulum tū qm debeam duplicare nūm

Uolūit accipe medietatē nūc nū. incipe a pma distā sicut 7 accipe 7 medietate.
medietatē ei. q. si fuit ita nūl impar. accipe medietatē parū 7 remane
bit unū. 7 medietatē debet na accipe. accipiet s. medietatē p. xxx. 7 au
feret ipm nūm sicut sub eo. xxx. dem. accipe medietatē unū qui 7 in sequenti distā si
fuit nūl par. Si u. impar fuit. accipe medietatē parū nū. 7 accipe medietatē unū
q. remanet p. v. 7 aufer ipm nūm ab ead distā 7 sebe. v. 7 pcedenti distā. s. nūl
debet. Si a. fuit ita distā 7 medietatē uel accipe n. unū tm. sebe illoq. et ita
distā ctm. 7 sebe in pcedenti distā. 7. 7 simile facies iob. distā. Cū q. uolūit du
plicare nūm. incipe ab alia distā 7 duplica ei 7 7 collecti fūnt. x. fac de ipil u
num 7 sebe in pcedenti distā 7 inueniet si d. uolūit. **Capitulum 171**

Ad pateret in alio lib. meo q. necesse ē oī nūo q. multiplicat in q. libz multiplicandē.
nūo. ut duplicent unū eoz. s. nūm unuam alit. Cū q. uolūit multiplicare unū
nūm in alio p. lūal. in dōz. necesse ē scire multiplicandē nū. q. ab uno i. nouē 7 inuenit.
sue q. ordianit nūl sine dūlūl. fūnt. 7 h. eadem oīo remanet. Cūq. uolūit multipli
care aliq. nūm in alio pone unū ex eis. 7 q. uolūit distā ei in tabula. tūq. uolūit.
p. h. pone i. cū alit. nū. sub alia distā pmi nū. Cūq. pma distā ei sub nouū
lima alit. nū. q. q. mūlti. Et erit distā pcedet nūm pmi. uel sinistra. Cū ex
plar. 7 uolūit multiplicare duo milia. ccc. 7 uiginti sex. p. lūal. in dōz. indu
cent. 7 nū. posui duo milia. ccc. 7 xxx. vi. p. lūal. in dōz. i. nū. distā. fuerit q. i
pma distā in dōz. vi. 7 in sedā. duo. q. it. xx. p. lūal. i. tā. q. it. ccc. 7 in q. ita
dōz. q. q. sunt duo milia. Post h. posui sub duob. milibz. un. dem. i. sequenti distā
nūl sinistra unū. q. i. x. Postea in sequenti distā duo q. it. ccc. 7 h. 7 eoz. figura. Post

7776 h. incipiet ab alia distā 7 multiplicab. ea 7 ultima distā in
719 ferent nū. q. i. sub eo. 7 q. exierit de multiplicandē ponet illō desup. dem.
facies 7 similit. i. alia distā q. succedat. ut dōz. 7 q. exierit sūt ponet desup. 7 si
facies dōz. multiplicandē alioz. distā sicut nū. i. nūl distā mēiorē nū. 7
h. fecit. mutat. sicut nū. una distā in dōz. Cū q. pma distā nū. sub
7 distā tā q. sicut alioz. distā q. multiplicandē. ut. 7 dōz. Post h. ponet
distā ei p. successionem. 7 multiplicab. hē nūm sub q. posui pma distā in nūo
nū. 7 ultima distā supiorē nū. dem. ita q. succed. donec p. lūal. dōz. q. dōz. fe
cisti in pma distā. 7 q. q. collecti fūnt nob. de multiplicandē unū eoz. distā nota
unū. illud de sup. 7 h. p. fecim. nūm mutat. ex eo una distā 7 faciem de ea
q. dōz. fecim. de pma distā. q. dōz. ita facit. donec p. lūal. dōz. distā.
Dūq. multiplicab. unū nūm sicut unū nūo in nūo. Cū a. accide. ut pma
distā nū. ueniat sub distā i. q. nūl. sūt nūl in q. uidet fūnt ctm. Transleant. ea a.
sequenti distā. q. ea succed. in dōz. q. oī. ctm. q. multiplicandē talia nūo nich
7 7 ipē nich. 7. 7 h. q. q. multiplicandē i. ctm. nich. Cūq. unū nūm distā sicut
nū. dōz. p. ea multiplicandē sicut nūm i. oī. distā nūm. Aug. nū. q.
exierit. nū. de multiplicandē sup. distā q. sup. ipm distā i. multiplicandē.
7 collecti fūnt nob. in aliqua distā nū. x. faciem de eis unū distā que
sequitur eam nūl sinistra. 7 si aliq. remanet nota bini illō in loco suo. Si

[illegible]